

Nr 14.

Ankom till riksdagens kansli den 12 februari 1929 kl. 2 e. m.

Memorial, med överlämnande av redaktionskommitténs för utgivande av ett historiskt och statsvetenskapligt arbete om den svenska riksdagen berättelse över kommitténs verksamhet under år 1928.

1926 års riksdag uppdrog åt fullmäktige i riksgäldskontoret att i huvudsaklig överensstämmelse med en i bankoutskottets utlåtande nr 23 omförd, av tillkallade kommitterade uppgjord plan låta utgiva ett historiskt och statsvetenskapligt arbete om den svenska riksdagen — avsett att hufvudsakligen festsätta minnet av den svenska riksdagens tillvaro — samt befullmäktigade fullmäktige att av förslagsanslaget till riksdags- och revisionskostnader samt kostnader för riksdagens hus i mån av behov för ifrågasvarande ändamål använda ett belopp av 240 000 kronor.

Med anledning härav hava fullmäktige, i enlighet med ovannämnda kommitterades förslag, i april 1926 tillsatt en redaktionskommitté för ifrågasvarande verk samt till ledamöter i denna kommitté utsett fullmäktiges ordförande K. E. H. Hildebrand, f. d. generalkrigskommisarien K. V. Rydén, riksarkivarien H. K. H. Almquist och professorn A. K. A. Bruswitz. Kommittén har i sin ordning uppdragit åt landshövdingen N. Edén att utöva den närmaste ledningen av arbetet.

I bankoutskottets omförd utlåtande förutsattes, att redaktionskommittén skulle till fullmäktige avgiva årsberättelser över sin verksamhet, vilka sedermera skulle tillställas bankoutskottet, samt att kostnaderna skulle i nämnda berättelser närmare redovisas.

I anledning härav har utskottet med skrivelse den 1 februari 1929 från fullmäktige fått emottaga redaktionskommitténs berättelse över kommitténs verksamhet under år 1928.

Nämnda berättelse, vilken såsom bilaga fogats vid detta memorial, har utskottet ansett böra bringas till riksdagens kännedom; vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 12 februari 1929.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar C. E. Svensson, Lindgren, Johansson i Friggeråker, Abrahamsson, Dalberg, Andersson i Hedsta, Bjurström och Berling;

från andra kammaren: herrar Winkler, Borggren, Henrikson, Bäcklund, Wikström, Ryberg, Lovén och Carlsson i Solberga.

Bilaga.

Till herrar fullmäktige i riksgäldskontoret.

Redaktionskommittén för utgivande av det beslutade verket om svenska riksdagen får härmed avgiva berättelse över sin verksamhet under år 1928.

Kommittén har under året fullföljt arbetet dels genom protokollförda sammanträden, dels genom samråd under hand mellan redaktören och kommitténs ledamöter.

Kommitténs sekreterare, arkivarien dr Walfrid Enblom, har i enlighet med den överenskommelse, som omförmäldes i årsberättelsen för 1927, även lett och övervakat den fortsatta registreringen av frihetstidens utskottshandlingar. Detta arbete har visat sig draga något längre ut på tiden än vad som ställdes i utsikt i föregående årsberättelse, på grund av de kompletteringar till huvudserierna av utskottshandlingar, vilka befunnits vara att hämta i andra aktsamlingar. Nu är emellertid även detta kompletteringsmaterial till största delen genomgången, och arbetet torde väsentligen bli slutfört inom den närmaste tiden och med säkerhet före sommaren 1929 med reservation för möjligen sedermera anträffade akter, som kunna föranleda ytterligare komplettering på enstaka punkter.

Den sammanlagda tiden för registreringsarbetet kommer sålunda i varje fall att stanna inom ramen för vad som beräknades i den ursprungliga planen — inmot tre år —, och totalkostnaderna synas komma att avsevärt understiga den summa av 24 000 kronor, som för ändamålet upptogs i samma plan. Intill utgången av år 1928 uppgå dessa kostnader till sammanlagt 17 046: 50 kronor.

Kommittén framlade i föregående berättelse den utformade planen för verkets disposition och uppdelning på författare, så långt sådana då blivit engagerade. Beträffande första bandet i den förra avdelningen, omfattande riksdagens uppkomst och utveckling intill 1500-talets slut, har den engagerade författaren, professor Sven Tunberg, i slutet av år 1928 anmält, att han på grund av ökade ämbetsgöromål icke funne det möjligt att fullborda hela detta band inom kontrakterad tid, eller till ingången av år 1930, samt hemställt, att hans uppgift måtte begränsas till tiden före 1521 och att perioden från 1521 till 1500-talets slut måtte anförtros åt annan författare. Kommittén har funnit det nödvändigt att tillmötesgå denna framställning, och har på kommitténs anmodan andre arkivarien i riksarkivet dr Tor Berg åtagit sig skildringen av sistnämnda period. Utrymmesfördelningen mellan professor Tunbergs och arkivarien Bergs partier har bestämts till respektive 15 och 22 ark av de 37, som avsetts för det hela. Även den författare, vilken enligt föregående årsredogörelse åtagit sig skildringen av följande period — från 1600-talets ingång intill frihetstiden — numera professor Nils Ahn-

lund, har av liknande skäl hemställt att få överlämna senare delen av detta tidsskede, förslagsvis tiden från 1670-talet, till annan författare, och kommittén har ansett sig böra under förhandenvarande förhållanden acceptera även denna uppdelning. Kommittén har anledning att hoppas, att avtal snart skall kunna träffas med kompetent författare för den del, som sålunda skulle avskiljas från professor Ahnlunds uppdrag.

De mindre partier av framställningen om riksdagen under frihetstiden, som enligt planen i föregående årsredogörelse voro avsedda att överlämnas åt medarbetare till huvudförfattaren lektor Fredrik Lagerroth, hava under år 1928 blivit placerade genom träffade avtal. Sålunda skall lektorn J. E. Nilsson författa det särskilda kapitlet om borgarståndet, lektor Ragnar Olsson ett motsvarande kapitel om bondeståndet och arkivarien Walfrid Enblom — kommitténs sekreterare — giva en framställning av utskottsväsendet med undantag för sekreta utskottet, vilket behandlas av huvudförfattaren lektor Lagerroth.

I årsredogörelsen för 1927 omförmäldes, att senare avdelningens första band enligt plan skulle avslutas med en kort framställning om riksdagspartierna, för vilken författare då ännu icke blivit engagerad. Avtal om utarbetande av detta parti har under år 1928 träffats med docenten Edvard Thermænius. Likaledes anmäldes vid senare avdelningen band III. att kommittén till den allmänna framställningen av utskottsväsendet i detta band avser att foga redogörelser för de ständiga utskottens arbetssätt, utarbetade av medlemmar eller sekreterare i olika utskott, i den mån författare kunna förvärfvas. Beträffande förvärvande av dessa författare hava hittills endast medhunnits vissa förberedande undersökningar.

Kommittén har under år 1928 upptagit frågan om utarbetande av den bibliografi över tryckta skrifter angående riksdagen, som ingick i den grundläggande planen för arbetet. Utredning härom pågår. Skulle denna utredning leda till det resultat, att en dylik bibliografi — vars nytta för såväl forskningen som för det praktiska riksdagsarbetet torde ligga i öppen dag — låter sig åstadkommas för skäligen kostnader och inom någorlunda begränsat utrymme, torde kommittén komma att överväga, om icke densamma bör tryckas såsom bihang till verket.

I den av riksdagen år 1926 godkända planen förutsattes, att för vissa mera svårbearbetade områden särskilda anslag för forskningar, kopiering av akter m. m. skulle bliva erforderliga. Dyliga särskilda forskningsbidrag hava under år 1928 av kommittén blivit på ansökan beviljade, dels till professor Tunberg för avdelningen om medeltiden till ett belopp av intill 3 000 kronor att utgå med 3 kronor per arbetstimme under förutsättning att för ifrågavarande arbete anställdes av huvudredaktören godkänd person, dels till professor Ahnlund för avdelningen om 1600-talet till ett belopp av 2 200 kronor under samma villkor som i föregående fall, dels till lektor Ragnar Olsson ett bidrag av 500 kronor för verkställande av excerpieringsarbeten i landsarkiven. Av sålunda anslagna medel har emellertid hittills endast en mindre del hunnit komma till användning.

Kommittén har genom huvudredaktören i oktober 1928 till samtliga författare utsänt anvisningar beträffande enhetlig uppställning och teknisk anordning av deras framställning samt anhållit om meddelande angående arbetets fortgång. Sådana meddelanden hava också inkommit från flertalet tidigare engagerade författare, däribland samtliga, vilkas uppdrag falla under verkets förra avdelning.

Kommitténs kostnader hava för tiden 1 januari—31 december 1928 belöpt sig till:

för fyra ledamöter i kommittén	2 000:—
» redaktören	5 000:—
» sekreteraren	1 000:—
» sekreteraren såsom särskild ersättning för hans ledning av och uppsikt över registreringsarbetet	3 000:—
» skrivbiträden för registreringsarbetet	4 686:—
» särskilda forskningsbidrag	791:—
» resekostnader och dagtraktamenten	89:—
» skrivmaterial, häftning, tryckning och övriga expenser	76:—
	Summa kronor 16 642:—

Stockholm den 28 januari 1929.

Karl Hildebrand.

Värner Rydén.

Helge Almquist.

Axel Brusewitz.